

(zonder aanleg van een vierde bekken) en op diverse plaatsen elders in het land worden nieuwe spaarbekkens gepland. Naast deze voorkeursprojecten worden ook een aantal alternatieve projecten aangegeven zoals winning van oevergrondwater en Veluwe-infiltratie.

De keuze voor de feitelijke uitvoering van deze en alternatieve projecten zal later gedaan worden, na afweging in het kader van streekplannen, bestemmingsplannen en bij vergunningverlening. Hierbij zal de werkelijke ontwikkeling van het waterverbruik een belangrijke rol spelen.

Inspiraak

Belangrijke beslissingen van de regering over de verdeling en inrichting van de ruimte in ons land worden planologische kernbeslissingen (PKB) genoemd. Beleidsvoornemens voor dergelijke beslissingen doorlopen de zgn. PKB-procedure.

Het startpunt voor de PKB-procedure is de publikatie van het beleidsvoornemen van de regering. Voor het Strukturaarschema DIV is dit gebeurd op 1 april van dit jaar. In deel *a* van de

PKB, het Tweede Strukturaarschema DIV met als toelichting daarop de Beleidsnota, wordt nog niets beslist, het zijn regeringsvoorstellen. Het is de basis waarop de procedure start.

Voor deel *a*, het Strukturaarschema zelf, is de mogelijkheid aanwezig om in te spreken. Hiervoor liggen de beleidsvoornemens van 15 april tot 15 juni ter inzage bij gemeentehuizen, bibliotheken en provinciehuizen. De sluitingsdatum voor de inzending van schriftelijke reacties is 30 september.

Enige tijd na afloop van de termijn voor schriftelijke reacties worden hoorzittingen georganiseerd (nov.-dec.). Inspreekers kunnen daar zondig hun bezwaren toelichten ten overstaan van een hoorkommissie. Deze bestaat uit leden van de Raad voor Advies voor de Ruimtelijke Ordening (RARO), de Raad voor de Drinkwatervoorziening en de Raad van de Waterstaat alsmede enkele ministeriële vertegenwoordigers.

De resultaten van de volledige inspraak worden uiteindelijk weergegeven in deel *b* van de PKB "Hoofddijnen uit de inspraak" (begin 1982). Voorts wordt door de regering een advies over het

Strukturaarschema gevraagd aan de drie bovengenoemde adviesraden. Dit advies wordt t.z.t. gepubliceerd als deel *c* van de PKB (voorjaar '82).

Tenslotte wordt er door de betrokken ministers bestuurlijk overleg gepleegd met o.a. provincies en een aantal gemeenten.

Op basis van al deze gegevens wordt vervolgens de regeringsbeslissing (deel *d*) opgesteld. Dit stuk wordt besproken in het parlement, waarna tenslotte deel *e* van de PKB "Tekst van de na parlementaire behandeling vastgestelde PKB" wordt gepubliceerd.

Adressen

Reacties op het Strukturaarschema DIV vóór 30 sept. sturen aan: Inspiraak PKB-Strukturaarschema Drink- en Industrierwatervoorziening, Postbus 97611, 2509 GA Den Haag.

De voorlichtingsbrochure over het Strukturaarschema is aan te vragen bij Postbus 51, 2500 RR Den Haag.

Het Strukturaarschema met de Beleidsnota is te bestellen bij de Staatsuitgeverij, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag.

M.E.R. WATERWINNING ZUID-KENNERMERLAND

Goede alternatieven voor de infiltratieplannen

door H.A. UDO DE HAES

Half april is het milieu-effectrapport (MER) over de waterwinning in Zuid-Kennemerland verschenen. Het hoort bij het nieuwe Strukturaarschema Drink- en Industrierwatervoorziening (SSDIV-2) en behandelt daarvan in feite de hele regio Noord-West. Maar het is duidelijk dat de voorgenomen infiltratie Zuid-Kennemerland het kernpunt is. Niet voor niets, want dat project zou een enorme aantasting van het duinmilieu met zich meebrengen (zie o.m. Duin 1979 nr. 3).

Het rapport is opgesteld in opdracht van het ministerie van C.R.M. en is samengesteld door het Rijksinstituut voor Drinkwatervoorziening (R.I.D.), het bureau OM 205 in Delft, het Centrum voor Milieukunde in Leiden (C.M.L.) en het Rijksinstituut voor Natuurbeheer (R.I.N.).

In het strukturaarschema wordt de infiltratie in de Kennemerduinen in twee fasen opgevoerd: voor 1995 14 miljoen m³/jaar en voor 2010 28 mln m³/j. uit de duinen van Zuid-Kennemerland. Daarnaast wordt de huidige grondwaterwinning van 14 mln m³/j. verminderd tot 10 mln. Ook is er een nieuwe infiltratie in het Watervlak in het Noordhollands Duinreservaat in opgenomen en een beperkte uitbreiding van de produktie in de

Luchterduinen (A.W.D.). Kortom: doorgaan op de oude voet, met een verdere ontluistering van het duingebied als gevolg.

Het belang van het MER is nu dat er diverse alternatieven voor dit plan zijn onderzocht en ook grondig met elkaar vergeleken. Om welke alternatieven gaat het? Hierbij eerst even een opmerking vooraf: een alternatief slaat in het MER steeds op een watervoorzieningssysteem voor de gehele

regio Noord-West, dat op zijn beurt is opgebouwd uit een aantal afzonderlijke 'bouwstenen' (projecten). Er zijn zowel bouwstenen binnen als buiten de duinen onderzocht. Bij deze bouwstenen worden de duinen van Zuid- en Noord-Kennemerland in meerdere of mindere mate ingeschakeld. Verder is ook de nieuwe produktietechniek van diepte-infiltratie in de studie betrokken (zie Duin 1980 nr. 2). Buiten de duinen zijn de bouwstenen o.a. een spaarbekken in Flevoland en een uitbreiding van de Plassenwaterleiding in de Loenderveense plas.

Bij de keuze van de bouwstenen vallen een paar dingen op. In de eerste plaats wordt uit het MER duidelijk, dat er inderdaad serieuze alternatieven voor de infiltratie in Zuid-Kennemerland aanwezig zijn. Daarbij is verder op-

merkelijk, dat er ook een zgn. 'regeneratie-bouwsteen' is uitgewerkt, die een algehele beëindiging van de waterwinning in de duinen van Zuid-Kennemerland betekent, dus ook van de bestaande grondwaterwinning. En tenslotte is een nieuw punt dat de diepte-infiltratie niet beperkt wordt tot de jonge duinen: er zijn ook uit milieu-oogpunt zeer interessante mogelijkheden onderzocht in het strandwallenlandschap van Bloemendaal en Santpoort. Een zeer ruime keuze dus, alles bij elkaar. Zo ruim dat de hele nu volgende vergelijking van de bouwstenen en alternatieven niet bepaald eenvoudig blijkt te zijn.

Bij deze vergelijking gaat het om drie dingen: de milieu-effecten, de kosten en de waterwinningseffecten. Deze laatste zijn maar summier aangegeven. Alle bouwstenen komen uit het SSDIV-2 zelf, wat betekent dat zij vanuit waterwinningsoogpunt reëel mogelijk zijn; een verdere waterwinningsbeoordeling wordt niet gegeven. Een uitzondering hierop vormt de diepte-infiltratie in het strandwallenlandschap die nog nader milieuhygiënisch onderzoek vereist; deze bouwsteen blijkt in ieder geval wel veiliger te zijn dan de huidige grondwaterwinningen ter plaatse. De nadruk ligt dus verder op de milieu-effecten en de kosten.

Wat komt er uit het onderzoek? In de eerste plaats vormt de oppervlakte-infiltratie in zowel de Kennemerduinen als het Watervlak uit milieuoogpunt zeer negatief naar voren. Ook een beperkte infiltratie in het Kraansvlak scoort duidelijk negatief; de verwachte schade wordt lang niet gecompenseerd door het ontstaan van enkele natuurlijke vochtplekken t.g.v. de vermindering van de grondwaterwinning. Juist aan de andere kant van het spectrum van alternatieven staat het meest milieuvriendelijke alternatief. Dat bestaat uit de volgende bouwstenen: een beëindiging van de grondwaterwinning in de Kennemerduinen, 20 mln m³/j diepte-infiltratie in het strandwallengebied en na 1990 nog 40 mln m³/j uit een spaarbekken in Flevoland.

Bij de regeneratiebouwsteen zal de grondwaterstand in de Kennemerduinen 1½ tot 2 m stijgen. Hierdoor blijken weer hele val-leienreeksen vochtig te worden, zowel in het westen als in het midden van het gebied. De gevolgen die dit naar verwachting voor de plantengroei en de broed-

vogelstand zal hebben, worden daarbij zeer positief beoordeeld. Een reële mogelijkheid dus voor het herstel van de vroegere rijkdommen van het gebied!

Dit meest milieuvriendelijke alternatief is qua investeringen bijna drie maal zo duur als het oorspronkelijke voornemen, dat helemaal bestaat uit oppervlakte-infiltratieprojecten. De oorzaak hiervan ligt niet alleen in het dure spaarbekken, maar ook in het feit dat veel water van Zuid-naar Noord-Kennemerland getransporteerd moet worden (ook van de hele infiltratie in het Watervlak is bij dit alternatief immers afgezien). Wordt nu de diepte-infiltratie in het strandwallengebied in Zuid-Kennemerland vervangen door een diepte-infiltratie in het Noordhollands Duinreservaat, dan blijkt dit probleem zich min of meer op te lossen: regeneratie van de Kennemerduinen en een (waarschijnlijk) niet erg schadelijke diepte-infiltratie in het Noordhollands Duinreservaat en een spaarbekken in Flevoland voor de langere termijn neemt een redelijke tussenpositie in voor de kosten.

Het beeld wordt daarmee steeds duidelijker: direct een (zorgvuldig ingepast!) diepte-infiltratieproject in het Noordhollands Duinreservaat. Dan een geleidelijke vervanging van de grondwa-

terwinning in Zuid-Kennemerland door diepte-infiltratie, voorzover mogelijk in het strandwallengebied. En tegelijk beginnen met de voorbereiding van een spaarbekken in Zuidelijk Flevoland. Dat bekken is misschien wel duur, maar kan tegelijk de problemen oplossen voor verschillende andere gebieden waar de waterwinning problemen oplevert, zoals in het Gooi en de Utrechtse Heuvelrug. Dit alles kost de inwoners van Noord-Holland gemiddeld nog geen 20 cent per m³ water meer: alle alternatieven liggen qua produktiekosten tussen de 90 en 110 ct per m³. Maar de berekeningen in het MER zijn op dit punt helaas erg onduidelijk uitgewerkt.

Inpraak

De inspraakprocedure rond het MER Waterwinning Zuid-Kennemerland loopt gelijk op met de PKB-procedure van het Structuurschema DIV. Reacties moeten dus vóór 30 sept. binnen zijn en zullen worden voorgelegd aan een College van Onafhankelijke deskundigen.

De samenvatting van het MER kunt u aanvragen bij Postbus 51, 2500 RR Den Haag.

Reacties op het MER kunt u sturen aan: Inspraak MER Waterwinning Zuid-Kennemerland, Postbus 37611, 2509 GA Den Haag. ■

DUIN EN BOSCH

door A.L.J. VAN IJZENDOORN

Ten noordwesten van de bebouwde kom van Castricum ligt het ziekenhuis 'Duin en Bosch', in een fraai binnenduinos grenzend aan het Noordhollands Duinreservaat. Dit terrein dreigt verstoord te worden door de aanleg van een nieuwe weg en door uitbreiding van het ziekenhuiskomplex.

Na een floristische inventarisatie van een tweetal terreinen bij Bakkum-Noord en Castricum (Natura, mei '80 en juli '81) besteedde ik bijzondere aandacht aan twee kilometerhokken in Bakkum-Zuid, nl. de hokken 19.42.21 en 19.41.25. Deze twee vierkante kilometers beslaan in hun zuidelijke helft gedeelten van het provinciale ziekenhuis Duin en Bosch in Bakkum. Er waren ook hier weer bijzonder belangwekkende plantesoorten te vinden. Hieronder volgen enige gegevens over de flora van dit terrein en de naaste omgeving.

Historie

Van Daalen (1973) beschrijft in zijn boek over de historie van Castricum en Bakkum beknopt de geschiedenis van Duin en Bosch. Eind vorige eeuw bleek er een tekort te bestaan aan verpleegruimte voor 'geestelijk gestoorde' en na onderzoek kocht de provincie Noord-Holland in 1902 een duinterrein van 82 ha van de prinses der Nederlanden Von Wied, een nazaat van koning Willem I, die dit en andere stukken duin in de buurt al in 1829 had aangekocht om te laten ontginnen. Tussen 1903 en 1909 werden de eerste paviljoens en woningen gebouwd en in mei van laatstgenoemd jaar kwamen de